

нолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду, а також обов'язок такого інспектора щодо здійснення нагляду за таким неповнолітнім (відвідування за місцем проживання або перебування, проведення профілактичних бесід з особами, яким передано неповнолітнього, з метою недопущення повторювання фактів перебування без нагляду неповнолітнього) впродовж місяця з моменту застосування поліцейського піклування, а в разі необхідності взяття на профілактичний облік неповнолітнього або алфавітно-довідковий облік дорослих осіб.

Отже, прийняття Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції є нагальною необхідністю сьогодення. Така інструкція має відповідати чинному законодавству України та оптимізувати діяльність інспекторів ювенальної превенції, визначивши їх оновлений адміністративно-правовий статус.

Використані джерела:

1. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей» від 19.12.2012 № 1176 [Електронний ресурс]. —Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-13>

Миронова Тетяна Миколаївна,
викладач кафедри кримінально- правових
дисциплін Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ
(РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ЯК ЗАХІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Українська держава нормативно закріплює положення, в якому визнає себе демократичною правовою державою, в якій людина, її життя та здоров'я визнаються найвищою соціальною цінністю, відповідно, гарантує дотримання прав і свобод людини і громадянина. За для забезпечення цих прав та свобод державою передбачається комплекс заходів спрямованих на дотримання зазначених положень. Тож, законодавство України вимагає від особи правомірної поведінки з метою недопущення, обмеження чи порушення прав інших осіб.

Відповідно до норм Кримінального процесуального кодексу України, досудове розслідування кримінальних проваджень здійснюється шляхом проведення гласних і негласних слідчих (розшукових) дій. Незважаючи на той факт, що законодавче закріплення негласних слідчих (розшукових) дій відбулося у 2012 році, сьогодні існує проблема неоднозначного сприйняття практиками і науковцями проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Серед науковців, які займались дослідженням питання проведення негласних слідчих (розшукових дій), можна виділити таких, як К. В. Антонов,

О. М. Бандурка, А. Р. Белкін, В. Д. Берназ, В. В. Гевко, В. О. Глушков, Д. В. Гребельський, Ю. М. Грошевий, О. Ф. Долженков, Г. О. Душейко, І. П. Козаченко, Я. Ю. Кондратьєв, Є. Д. Лук'янчиков та ін. [1, с. 148].

Негласні слідчі (розшукові) дії утворюють окремий кримінально-процесуальний інститут, правовому регулюванню якого присвячений розділ 21 КПК України. Чинний КПК України дає визначення негласних слідчих (розшукових) дій як різновиду слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню та проводяться у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила, неможливо отримати іншим способом [3].

За низкою ознак, усі негласні слідчі (розшукові) дії можна розподілити на окремі групи. Так, за організаційним критерієм негласні слідчі (розшукові) дії можна поділити на три групи, а саме: 1) здійснюються з дозволу слідчого судді (аудіо-, відеоконтроль особи, огляд, арешт та виїмка кореспонденції, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем, установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу); 2) за рішенням слідчого, прокурора, що здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням (негласне проникнення та обстеження публічно доступних місць, спостереження за річчю або місцем, в тому числі із застосуванням відеозапису, фотографування, спеціальних технічних засобів для спостереження; здобуття відомостей з електронних інформаційних систем або її частини, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем або утримувачем або не пов'язаний із подоланням логічної системи захисту); 3) проводяться винятково за рішенням прокурора (контроль за вчиненням злочину) [5, с. 52].

Негласність проведення слідчих (розшукових) дій виражається в тому, що вони здійснюються таємно не лише від осіб, злочинна діяльність яких документується, але й від усіх інших суб'єктів, що не приймають безпосередньої участі у провадженні. Розголошення відомостей щодо факту та результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій може відбуватися під час ознайомлення сторонами з його матеріалами, на судових стадіях кримінального провадження під час розгляду його матеріалів, або ж у порядку, визначеному ст. 253 КПК України, з метою повідомлення осіб, щодо яких провадилися негласні слідчі (розшукові) дії. Тобто, такі слідчі дії проводять без відома особи, щодо якої їх вчиняють. Кримінально процесуальний кодекс України передбачає повідомлення осіб, чії права були тимчасово обмежені під час вчинення негласних слідчих дій, підозрюваного і його захисника про проведення цих дій, виключно в письмовій формі. Таке повідомлення надсилають протягом 12 місяців після їх завершення, але не пізніше звернення до суду з обвинувальним актом [6, с. 272].

Певною особливістю інституту негласних слідчих (розшукових) дій є та, що більшість їх не має чітко встановленої процесуальним законом процедури проведення, фіксування, використання результатів у доказуванні. Загальний порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій і окремих

порядок проведення деяких з них встановлено міжвідомчою Інструкцією «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні», що затверджена спільним Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України, метою якої є врегулювання загальних процедур організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, що забезпечують додержання конституційних прав та законних інтересів учасників досудового розслідування, інших осіб, швидке, повне та неупереджене розслідування злочинів, захисту особи суспільства і держави [4]. Зазначена інструкція, ураховуючи вимоги кримінального процесуального законодавства, встановлює єдиний порядок організації проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчими та уповноваженими оперативними підрозділами правоохоронних органів, а також прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням [1, с. 132].

Слід також наголосити на тому, що проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий органу досудового розслідування, який здійснює досудове слідство для розслідування злочину, чи за його дорученням уповноважені оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органів Державної пенітенціарної служби, органів Державної прикордонної служби, органів державної митної служби, співробітники яких при проведенні цих негласних слідчих (розшукових) дій користуються повноваженнями слідчого. В оперативних підрозділах право на проведення негласної слідчої (розшукової) дії має не будь-хто, а лише співробітник (працівник) уповноваженого оперативного підрозділу, залучений за рішенням керівника до проведення негласної слідчої (розшукової) дії [2, с. 131].

Отже, спираючись на вищезазначене, можна сказати, що Згідно зі ст. 246 кримінально процесуального кодексу негласні слідчі (розшукові) дії – це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених цим Кодексом. Негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб і виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких та особливо тяжких злочинів. Главою 21 кримінально процесуального кодексу визначений вичерпний перелік негласних слідчих (розшукових) дій, який складається з 12 видів, та надається їх первинна класифікація на такі, що пов'язані з втручанням у приватне спілкування, та інші види негласних слідчих (розшукових) дій. Інститут негласних слідчих (розшукових) дій як ефективний засіб кримінально-процесуального доказування, потребує постійного удосконалення як процесуальної форми, з

урахуванням практики його застосування, так і удосконалення організаційно-тактичних засад його реалізації у правозастосовний процес.

Список використаних джерел:

1. Балагута Р.І. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми підготовки та проведення / Р.І. Балагута // Юридичний часопис національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 147-152;
2. Колесник В.А. Суб'єкти здійснення та класифікація негласних слідчих (розшукових) дій / В.А. Колесник // Юридичний часопис національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 129-134;
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 19.11.2012 р. // Офіц. веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ ГПУ, МВС, СБУ, АДПСУ, Мінфін, Мінюст від 16.11. 2012 р. № 114/1042/516/ 1199/936/1687/5 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v011490012/print90075738476261>
5. Пономаренко А.В. Проведення негласних слідчих (розшукових) дій: проблематика сьогодення / А.В. Пономаренко // Митна справа. – 2014. – № 2. – С. 51-55;
6. Цилорик І.І. Негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні / І.І. Цилорик // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – № 8. – С. 271-274.

Мороз Юлія Григорівна,
викладач кафедри теорії та історії
держави і права Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

**ПОНЯТТЯ «ОРГАН ПРАВОПОРЯДКУ» У СПІВВІДНОШЕННІ
ІЗ СУМІЖНИМИ КАТЕГОРІЯМИ**

Необхідність вирішення поставленого питання зумовлена внесенням змін до Основного закону держави Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», що набули чинності з 30 вересня 2016 року [1]. Однією з внесених змін є доповнення Конституції статтею 131¹ [2, с. 39]. На сьогодні відсутнє юридичне закріплення поняття «органи правопорядку».

Змістовні дослідження, присвячені різним аспектам досліджуваної проблематики проводили вітчизняні науковці, такі як О. Бандурка, В. Боняк, М. Бурбика, Ю. Загуменна, І. Зозуля, А.М. Куліш, А. Кучук, В. Маляренко, М. Мельник, Т. Момотенко, О. Музичук, О. Соколенко, В. Тацій, Т. Пікуля, М. Хавронюк, П. Хамула, Ю. Шемшученко, О. Ярмиш, Н. Ярмиш та ін.

Основоположним для визначення поняття «органи правопорядку» є категорія «правоохоронні органи». В Конституції України поняття «правоохо-